

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

(Önaraştırma)

Dosya Sayısı : 2013-4-89
Karar Sayısı : 13-69/935-395
Karar Tarihi : 05.12.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖR : Çiğdem TUNÇEL

C. BAŞVURUDA BULUNAN : Bünyamin ÇETİN
Öz Çetin Sigorta Acenteliği Güneşli Mah. Emniyet Cad.
Elbistan/Kahramanmaraş

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - T.C. Ziraat Bankası A.Ş.
Atatürk Blv. No:8 06107 Ulus/Ankara
- Tarım Kredi Kooperatifleri
Yukarı Bahçelievler Mah. Wilhelm Thomsen Cad. No:7 06490
Çankaya/Ankara

(1) **E. DOSYA KONUSU:** T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin, tarım kredisi talebinde bulunan çiftçileri bu kredilere ilişkin tarım sigortalarını da kendilerinden yapmaya zorladıkları iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;
- T.C. Ziraat Bankası A.Ş. (Ziraat Bankası) Elbistan Şubesi'nin, kredi talebinde bulunan çiftçileri, bu kredilere ilişkin tarım sigortalarını da kendilerinden yapmaya zorladığı,
- Benzer bir uygulamanın Elbistan Tarım Kredi Kooperatifi ve B. Yapalak Tarım Kredi Kooperatifi tarafından da gerçekleştirildiği,
- Bu uygulamalar nedeniyle bölgede faaliyet gösteren sigorta acentelerinin işlerinin olumsuz etkilendiği
İleri sürülmüştür.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 04.09.2013 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 03.10.2013 tarih ve 2013-4-89/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 09.10.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Konuya ilişkin karar uyarınca düzenlenen 26.11.2013 tarih ve 2013-4-89/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, başvuru konusuna ilişkin olarak, şikayete konu teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(5) Teşebbüslerin bir ürünü kendisinden satın almak isteyen müşterilerine bir başka ürünü de kendisinden alma zorunluluğu getiren uygulamaları rekabet hukuku kapsamında "bağlama" olarak nitelendirilmekte ve sağlayıcı teşebbüsten talep edilen asıl ürün "bağlayan ürün", bağlayan ürünün satılması için alınması zorunluluğu getirilen ürün ise "bağlı ürün" olarak anılmaktadır. Bağlayan ürün pazarında hakim durumda bulunan bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilen bağlama uygulamalarının bağlı ürün pazarında piyasada kapamaya yol açarak tüketicilere zarar vermesi de olasıdır. Bu nedenle, belli koşulların varlığı halinde, bağlayan ürün pazarında hakim durumda bulunan bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilen bağlama

13-69/935-395

uygulamaları hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır.

- (6) Başvuru konusu iddialar, niteliği gereği 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Hakim Durumun Kötüye Kullanılması" başlıklı 6. maddesi çerçevesinde ele alınmıştır. Bir eylemin hâkim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmesi için ilgili teşebbüsün hâkim durumda bulunması ve eylemin kötüye kullanma olarak kabul edilebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Sözü edilen iki kriterden herhangi birisinin bulunmaması durumunda 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlalinden bahsedilemez.

I.1. Tarım Kredi Kooperatifleri Bakımından Yapılan Değerlendirme

- (7) Dosya kapsamında edinilen bilgiler çerçevesinde 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin ihlaline yönelik olarak, öncelikle Tarım Kredi Kooperatiflerinin hakim durumda bulunup bulunmadığı değerlendirilmiştir.
- (8) Hakim durum değerlendirmesinde incelenen ilk kriter, incelemeye konu teşebbüslerin ilgili pazardaki pazar paylarıdır. İşbu dosya bakımından yapılacak olan değerlendirmeyi değiştirmeyecek olması nedeniyle net bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamıştır. Bununla birlikte bağlayan ürün pazarının en dar haliyle "tarım kredileri pazarı" olarak tanımlanması halinde dahi, Tarım Kredi Kooperatiflerinin 2012 yılında ve 2013 yılının ilk dokuz ayında elde ettiği pazar payının sırasıyla % (.....) ve % (.....) düzeyinde gerçekleşmiş olması nedeniyle, teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olduğundan bahsedilemez.
- (9) Bu açıklamalar çerçevesinde, mevcut dosya kapsamında incelenen iddialar itibarıyla Tarım Kredi Kooperatiflerinin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği, dolayısıyla anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

I.2. Ziraat Bankası Bakımından Yapılan Değerlendirme

- (10) Dosya kapsamında edinilen bilgiler çerçevesinde, Ziraat Bankası'nın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal edip etmediğine yönelik olarak, öncelikle kötüye kullanma değerlendirmesi yapılmıştır.
- (11) Yukarıda belirtildiği üzere, bağlayan ürün pazarında hakim durumda bulunan teşebbüsler tarafından gerçekleştirilen bağlama uygulamaları belli koşulların varlığı halinde kötüye kullanma olarak değerlendirilebilmektedir.
- (12) Bağlama uygulamalarının kötüye kullanma olarak değerlendirilebilmesi için gereken koşullar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:
- Bağlama uygulaması ile ilgili olarak iki ayrı ürünün varlığı,
  - Bu ürünlerden birinin satımının diğerinin alımı koşuluna bağlanması, diğer bir ifadeyle bağlayan ürünü tek başına satın almanın mümkün olmaması,
  - Sağlayıcının yeterli ekonomik güce sahip olması,
  - Uygulamanın pazarda olumsuz bir etki doğurması.
- (13) Yukarıdaki koşullar kümülatif olup, koşullardan birinin gerçekleşmemesi halinde incelenen davranış kötüye kullanma olarak değerlendirilemez.
- (14) Bu kapsamda dosya konusu iddialara ilişkin olarak, öncelikle bağlayan ürünü tek başına almanın mümkün olup olmadığı hususu incelenmiştir.
- (15) Dosya kapsamında kendisinden istenen bilgiler çerçevesinde Ziraat Bankası, çiftçilere tarımsal kredi kullandırılmasının, çiftçilerin bu kredilere ilişkin tarım sigortalarını kendilerinden yaptırmalarına bağlanmadığı hususunu ifade etmiş ve konuya ilişkin olarak müşterilerine yaptıkları bilgilendirmelerde de söz konusu sigortalarını başka şirketler kanalı ile de yaptırabilecekleri, sadece poliçelerinde dain-i mürtehin olarak Ziraat Bankası'nın belirtilmesinin gerektiği bilgisini verdiklerini belirtmiştir. Nitekim Ziraat Bankası tarafından Türkiye genelinde

13-69/935-395

2012 yılında ve 2013 yılının ilk dokuz aylık döneminde kullanılan tarımsal kredi sayısı (sırasıyla (.....) ve (.....)) ile yapılan tarım sigortası sayısı (sırasıyla (.....) ve (.....)) karşılaştırıldığında, Türkiye genelinde iddiaya konu nitelikte bir uygulamanın bulunmadığı görülmektedir. Bir başka deyişle 2012 yılında (.....), 2013 yılının ilk dokuz ayında ise (.....) üretici Ziraat Bankası'ndan sadece tarım kredisi almış ve bu kredilere ilişkin tarım sigortalarını başka teşebbüslerden yaptırmıştır.

- (16) Başvuruya özellikle konu edilen Ziraat Bankası Elbistan Şubesi bakımından da benzer bir durum geçerlidir. Zira kendisinden yapılan bilgi talebi çerçevesinde Ziraat Bankası'na Elbistan şubesi nezdinde böyle bir uygulama olup olmadığı hususu ayrıca sorulmuş, banka tarafından söz konusu şubenin de başvuruya konu edilen nitelikte bir uygulamasının olmadığı açıklanmıştır. Nitekim Elbistan şubesi tarafından 2012 yılında ve 2013 yılının ilk dokuz ayında kullanılan tarım kredisi sayısı ve yapılan tarım sigortası sayısı da bu bilgiyi doğrular niteliktedir. Anılan şube 2012 yılında (.....) üreticiye tarım kredisi kullanmış olup, (.....) üreticiye tarım sigortası yapılmıştır. 2013 yılının ilk dokuz ayında ise (.....) üretici bu şubeden tarım kredisi kullanmış, buna karşılık (.....) tarım sigortası yapılmıştır.
- (17) Dolayısıyla bağlama uygulamalarını ihlal olarak değerlendirmek için aranılan şartlardan birinin Ziraat Bankası bakımından gerçekleşmediği açıkça görülmektedir. Davranışın ihlal olarak değerlendirilmesi için aranan şartların kümülatif olmasından hareketle, diğer koşulların değerlendirilmesine yer olmadığı ve Ziraat Bankası'nın iddia konusu uygulamasının kötüye kullanma olarak nitelendirilemeyeceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Ziraat Bankası'nın bağlayan ürün pazarında hakim durumda bulunup bulunmadığına yönelik ayrıca bir değerlendirme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.
- (18) Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde, işbu dosya kapsamında incelenen iddialar itibarıyla Ziraat Bankası'nın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmediği, dolayısıyla anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına yer olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (19) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.